

6. Fernando J. Sharpe Ratio: Definition, Formula, and Examples. [Investopedia](https://www.investopedia.com/terms/s/sharperatio.asp). URL: <https://www.investopedia.com/terms/s/sharperatio.asp>

7. Павлов О. А., Поперешняк С. В. Моделі математичної економіки і прийняття рішень в інформаційних системах: навч. посіб. Київ: КПІ, 2025. 154 с. URL: <https://surl.lu/bvshep>

Куришко Р. В.,
старший викладач кафедри геоматики,
землеустрою та планування територій
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ЧЕРЕЗ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний етап розвитку землевпорядної галузі в Україні характеризується зростаючими вимогами до ефективності використання земельних ресурсів, необхідністю адаптації до європейських стандартів управління територіями та впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси. Землевпорядні підприємства, які традиційно виконували функції технічного забезпечення земельних відносин, сьогодні зіткнулися з необхідністю трансформації своєї діяльності в бік надання комплексних послуг з управління територіальним розвитком.

Управління інноваційними проєктами в сфері землевпорядкування являє собою системну діяльність, спрямовану на створення та впровадження нових продуктів, технологій або організаційних рішень у процеси територіального розвитку. Згідно з методологією FIG (Міжнародна федерація геодезистів), землевпорядні проєкти, зокрема проєкти консолідації земель, потребують комплексного управління, що охоплює збір переваг учасників, земельну оцінку, розподіл земель та моніторинг результатів [1]. Ця методологія передбачає використання геоінформаційних систем для автоматизації процесів, зменшення ризику людської помилки та підвищення ефективності реалізації проєктів.

Інноваційний характер сучасних землевпорядних проєктів проявляється в кількох вимірах. Технологічні інновації охоплюють застосування безпілотних літальних апаратів для аерофотозйомки, наземного лазерного сканування, супутникових технологій точного позиціонування та автоматизованих систем обробки геопросторових даних. Організаційні інновації стосуються впровадження проєктного підходу до управління територіальним розвитком, використання публічно-приватного партнерства та залучення громадськості до прийняття рішень. Економічні інновації пов'язані з розробкою нових моделей фінансування землевпорядних робіт, зокрема механізмів залучення приватного капіталу через концесійні угоди та спеціальні інвестиційні режими.

Важливим аспектом управління інноваційними проєктами є оцінка їх ефективності. Дослідження, проведені в Китаї, продемонстрували, що

корпоративна модель управління проектами консолідації земель (corporation-leading mode) є ефективнішою порівняно з традиційною державною моделлю, оскільки скорочує підготовчий період, зменшує витрати на технічний нагляд та забезпечує кращу якість інженерних робіт. Цей досвід є релевантним для українських умов, де активно розвивається механізм публічно-приватного партнерства в сфері управління земельними ресурсами.

Впровадження інноваційних технологій у діяльність землевпорядних підприємств забезпечує комплекс економічних ефектів, які можна систематизувати за такими напрямками.

Економічні ефекти включають підвищення якості проектних рішень завдяки точності отриманої географічної інформації, зростання продуктивності праці проєктувальників, скорочення термінів виконання робіт та економію палива й матеріалів. Фінансові ефекти полягають у зниженні собівартості землевпорядних робіт та вартості проектно-кошторисної документації за рахунок її автоматизації. Екологічні ефекти проявляються в систематизації даних моніторингу для оцінки екологічного стану землекористування, можливості моделювання та прогнозування екологічного стану земельних ресурсів, підвищенні якості сільськогосподарських угідь завдяки оперативному земельному моніторингу [2].

Технологічні ефекти охоплюють підвищення науково-технічного рівня землекористування, покращення проектних рішень у результаті застосування методів оптимізації, уніфікації, багатоваріантного проєктування та комплексних математичних моделей. Застосування генетичних алгоритмів для оптимізації землекористування дозволяє знаходити оптимальні конфігурації розміщення земельних ділянок з урахуванням економічної ефективності, екологічного захисту, просторового розподілу та регіональних політик розвитку.

Оптимізація економічних процесів розвитку територій через управління інноваційними проектами землевпорядних підприємств базується на системному підході, який інтегрує методи проектного менеджменту, економічного аналізу та територіального планування.

Перший етап передбачає формування портфеля інноваційних проєктів. На цьому етапі землевпорядне підприємство здійснює збір та аналіз інформації про потреби територіальних громад у проєктах розвитку, оцінює власні ресурсні та компетентнісні можливості, визначає пріоритетні напрями інноваційної діяльності. Критеріями відбору проєктів є їхня відповідність стратегічним цілям розвитку території, економічна доцільність, технологічна здійсненність та соціальна прийнятність.

Другий етап полягає в розробці бізнес-планів інноваційних проєктів. Бізнес-план має містити детальний опис проєкту, аналіз ринку, маркетингову стратегію, організаційний план, фінансові розрахунки та оцінку ризиків. Фінансове планування інноваційних проєктів потребує врахування специфіки землевпорядної діяльності, зокрема сезонності робіт, тривалості циклів проєктів та залежності від державного фінансування.

Третій етап охоплює реалізацію проєктів з використанням сучасних технологій управління. Згідно з рекомендаціями FIG, ефективне управління

землепорядними проектами потребує застосування геоінформаційних інструментів, що охоплюють інформаційну архітектуру, бази даних, програмні пакети та додатки для підтримки реалізації проектів. Важливою умовою є забезпечення інтероперабельності даних, їхньої якості та відповідності стандартам просторових даних.

Четвертий етап передбачає моніторинг та оцінку результатів проектів. Моніторинг інноваційних проектів землепорядкування має охоплювати оцінку досягнення цільових показників ефективності використання земельних ресурсів, економічних результатів, соціального впливу та екологічних наслідків. Для цього доцільно використовувати логіко-структурний підхід (Logical Framework Approach), який дозволяє встановити чіткий зв'язок між цілями, результатами та заходами проекту [3].

Сучасний стан землепорядної галузі в Україні характеризується низкою проблем, що стримують розвиток інноваційної діяльності підприємств. Незавершеність земельної реформи, низький рівень реєстрації земель у кадастрі, відсутність чітких меж населених пунктів створюють умови для непрозорої діяльності та збільшують транзакційні витрати. Значна частина земель (близько 2–3 млн га) залишається поза формальним економічним обігом, що забезпечує ресурсами тіньовий сектор.

Водночас відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення створило передумови для активізації інноваційної діяльності. Потреба у точній межовій зйомці, оцінці земель, розробці проектів землеустрою стимулює попит на сучасні геодезичні та картографічні технології. Землепорядні підприємства, які здатні інтегрувати ці технології в комплексні проекти розвитку територій, отримують конкурентні переваги [4].

Управління інноваційними проектами землепорядних підприємств є ключовим чинником оптимізації економічних процесів розвитку територій. Інтеграція сучасних цифрових технологій, методів проектного менеджменту та інструментів територіального планування дозволяє підвищити ефективність використання земельних ресурсів, зменшити транзакційні витрати та забезпечити сталий розвиток територіальних громад.

Для українських землепорядних підприємств пріоритетними напрямками інноваційної діяльності є впровадження геоінформаційних систем комплексного управління проектами, освоєння технологій дистанційного зондування та автоматизованої обробки геопросторових даних, розвиток компетенцій у сфері публічно-приватного партнерства. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку адаптованої до українських умов методології оцінки ефективності інноваційних проектів у землепорядкуванні та створення механізмів стимулювання інноваційної активності підприємств галузі.

Список використаних джерел

1. Драгомир, Л.О. та ін. Удосконалення традиційного земельного знімання для кадастрової документації в Румунії за допомогою фотограмметрії з БПЛА та SLAM // Дистанційне зондування. 2025. Т. 17, вип. 13. С. 2113.

2. Інтеграція ВІМ та ГІС для цифровізації збудованого середовища // Прикладні науки. 2024. Т. 14, вип. 23. С. 11171.

3. Коцур-Бера, К., Гжелка, І. Вплив сучасних технологій на організацію процесу модернізації кадастрових даних // Сталий розвиток. 2022. Т. 14, вип. 24. С. 16649.

4. Тарнавський, В.А. та ін. Інтегровані підходи з використанням БПЛА та геопросторових технологій для високоточного цифрового моделювання рельєфу в кадастрі та землевпорядкуванні // Український журнал дистанційного зондування. 2026. Т. 29, вип. 1. С. 1-12.

Лайко О. І.,

д.е.н., професор, заступник директора з наукової роботи

Фадєєв В. А.,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Державна установа «Інститут ринку і економіко-

екологічних досліджень НАН України»

м. Одеса

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УТВОРЕНЬ

Реформа місцевого самоврядування та децентралізація влади надали громадам можливість управління стратегічним розвитком, але, разом з тим, запроваджені зміни стали викликом для місцевого самоврядування. Відповідно до аналізу відкритих бюджетних даних [1], більшість бюджетів місцевого самоврядування є дотаційними і залежними від трансфертів з державного бюджету. Це в повній мірі стосується територіальних громад Причорноморського субрегіону Одеської області [2]. Враховуючи, структуру місцевого бюджету та той факт, що базова дотація, в разі отримання, зараховується до загального фонду, можливо передбачити, що, ймовірно, отримані кошти не спрямовуються на розвиток власної спроможності місцевого самоврядування до забезпечення бюджетної самодостатності, а витрачаються на фінансування поточних видатків. Тобто, відбувається коригування фінансової складової спроможності у короткостроковій перспективі. В такому разі, слід очікувати наступні тенденції: залежність від державного бюджету умовно лишатиметься на тому ж рівні, обсяг надходжень у вигляді базової дотації визначатиметься обсягом надходжень ПДФО по всіх бюджетах місцевого самоврядування в межах України. Таким чином, за умови пасивної позиції місцевого самоврядування у провадженні стратегічного економічного розвитку, рівень надходжень до місцевого бюджету буде зумовлений інтенсивністю економічного розвитку інших громад. В такому разі можна констатувати, що орган місцевого самоврядування не в повній мірі забезпечує збалансований соціально-економічний розвиток та використання наявних ресурсів, тобто не в